

**2023 M. PAGRINDINĖS SESIJOS UŽSIENIO KALBOS (ANGLŲ)
VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO
KLAUSYMO, SKAITYMO IR RAŠYMO DALIES UŽDUOTIES
KANDIDATŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

I. LISTENING PAPER (25 points)

Part 1 (total 10 points, 1 point per item)

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
B	C	C	B	B	B	A	C	A	C

Part 2 (total 4 points, 1 point per item)

11	12	13	14
C	A	C	A

Part 3 (total 5 points, 1 point per item)

15	16	17	18	19
C	B	G	F	D

Part 4 (total 6 points, 1 point per item)

Didžiosiomis raidėmis parašyti atsakymai yra priimtini. Taip pat priimtinu laikomas atsakymas su viena rašybos klaida – jis pateiktas pasviruoju šriftu.

20. toxic

21. soil

22. process

23. preferable / *prefferable*

24. postpone

25. upgrade

II. READING PAPER (25 points)**Part 1** (total 4 points, 1 point per item)

26	27	28	29
F	B	D	E

Part 2 (total 6 points, 1 point per item)

30. permanent

31. projects

32. place

33. control

34. conflict

35. temporary

Part 3 (total 7 points, 1 point per item)

36	37	38	39	40	41	42
G	D	C	B	F	E	I

Part 4 (total 8 points, 1 point per item)

43. aware

44. manageable

45. linked

46. advancement

47. prevention

48. low

49. emphasis

50. determines

III. WRITING PAPER (25 points)**Part 1 (10 points). Semi-formal email (at least 80 words)**

You did some volunteering last year. Now, you are applying for a paid summer job.
Write an email to your former manager, Mr Edwards, to ask for a letter of recommendation.

In your email:

- state the purpose of your email, mentioning which paid job you are applying for;
- remind him what kind of volunteering you did and the responsibilities you had; and
- describe what you learnt from volunteering (at least **two** things).

Sign your email as Alex Brown.

Pusiau formalaus laiško vertinimo lentelė (10 taškų)

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	4	- Tinkamai realizuotos visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos. - Laisvai ir išsamiai perteikiama informacija, pasakojama ar apibūdinama. - Mintys rišlios (koherentiškos).
	3	- Realizuotos visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos, tačiau ne visos tinkamai. - Informacija dažniausiai perteikiama tiesmukai ir paprastai. - Mintys gana rišlios.
	2	- Realizuotos ne visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos. - Informacija perteikiama gana apibendrintai, dažnai nepakanka detalių, todėl ją galima įvairiai interpretuoti. - Kai kurios mintys nerišlios.
	1	- Komunikacinės intencijos realizuotos tik iš dalies. Yra esminių nukrypimų nuo temos. - Yra paminėtų, bet neišplėtotų intencijų. - Mintis gali būti sunku suprasti dėl nepakankamo rišlumo.
	0	- Užduoties tikslas nepasiektas. - Komunikacinės intencijos iš esmės nerealizuotos. - Minčių raiška netiksli ar nepakankama, mintys nerišlios.
Teksto struktūra. Forma	3	- Turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai. - Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai veiksmingai jungiami į rišlią minčių seką. - Laiškas tinkamai įformintas (kreipinys, atsisveikinimo frazė, vardas ir pavardė, data, skirstymas į pastraipas).
	2	- Beveik visas turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai. - Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai jungiami į grandininę seką. - Kai kur skirstymas į pastraipas netinkamas. Yra įforminimo trūkumų (du).
	1	- Turinys išdėstytas nenuosekliai. - Teksto siejimo žodžių vartojama per daug arba per mažai, gali būti klystama (teksto siejimo žodžiai vartojami netinkamai). - Skirstymas į pastraipas netinkamas, yra įforminimo trūkumų (trys ir daugiau).
	0	- Turinys išdėstytas nenuosekliai. - Teksto siejimo žodžiai vartojami mechaniškai, dažnai netinkamai ir (arba) išvis nevartojami. - Teksto struktūra ir įforminimas netinkami.

Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir taisyklingumas, rašyba ir skyryba. Registras	3	- Žodynas pakankamas, pakankamai tiksliai perteikta informacija. - Vartojamos tiek paprastos, tiek sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. - Pasitaiko klaidų, ypač vartojant sudėtingesnes struktūras, bet visuomet aišku, kas norėta pasakyti. - Nuosekliai laikomasi užduotį atitinkančio registro.
	2	- Žodyno pakanka užduotyje nurodytiems dalykams perteikti bendrais bruožais, tačiau jo kartais trūksta detalėms apibūdinti. - Vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, bet pasitaiko ir viena kita sudėtingesnė struktūra ar retesnis žodis. - Pasitaiko klaidų vartojant tiek sudėtingesnes, tiek paprastesnes struktūras, bet visuomet aišku, kas norėta pasakyti. - Bandoma laikytis užduotį atitinkančio registro.
	1	- Žodynas ribotas, jo pakanka tik kai kuriems dalykams perteikti, bet pritrūksta detalėms. - Vartojamos tik paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. - Daroma daug įvairių klaidų, bet iš esmės mintis suprasti galima. - Registro nepaisoma.
	0	- Žodyną sudaro pavieniai pagrindiniai žodžiai ir frazės, jų nepakanka užduočiai atlikti. - Vartojamos tik paprastos struktūros ir bendros frazės, jos dažnai kartojasi. - Daroma daug klaidų, dėl kurių mintys beveik nesuprantamos. - Registro nepaisoma.
Iš viso taškų	10	

Turinys: Visa užduoties atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.

Apimtis: Jeigu laiško teksto apimtis mažesnė negu 80 žodžių, t. y.:

79–75 ž. – taškai nenuimami;

74–57 ž. – atimamas 1 taškas (iš bendros taškų sumos);

56–40 ž. – atimami 2 taškai;

< 40 ž. – užduotis vertinama 0.

Part 2 (15 points). Essay (at least 180 words)

You are representing your school in an international essay competition. Write an essay on the following topic:

In our global world, people are becoming more open to the customs/traditions of other countries.

What impact (positive or negative) might this openness have on the culture of one's own country?

In your essay, provide at least two arguments to support your view.

Rašinio / esė vertinimo lentelė (15 taškų)

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	6	- Visas turinys atitinka temą. Į temą atsakoma išsamiai. - Mintys formuluojamos aiškiai, pakanka detalių. Pagrindinės mintys išplečiamos ir grindžiamos tinkamomis detalėmis bei pavyzdžiais.
	5	<i>Atliktis atitinka dalį 6 taškų aptarčių ir dalį 4 taškų aptarčių.</i>
	4	- Turinys atitinka temą. Į temą atsakoma gana išsamiai. - Mintys beveik visada formuluojamos aiškiai. Pagrindinės mintys dažniausiai išplečiamos ir grindžiamos detalėmis bei pavyzdžiais. Kai kurios detalės ar pavyzdžiai gali būti netinkami.
	3	<i>Atliktis atitinka dalį 4 taškų aptarčių ir dalį 2 taškų aptarčių.</i>
	2	- Didesnė dalis turinio atitinka temą, gali pasitaikyti nukrypimų nuo temos. - Mintys formuluojamos apibendrintai, kartais netiksliai, tačiau jos iš esmės yra suprantamos. Pasitaiko minties trūkų. Pagrindinės mintys gali būti painiojamos su jas pagrindžiančiomis detalėmis ar pavyzdžiais.
	1	- Mažesnė dalis turinio atitinka temą, esama ryškių nukrypimų nuo temos. - Mintys gali būti nerišlios. Detalės ir pavyzdžiai dažnai netinkami arba jų akivaizdžiai stokojama.
	0	- Visas turinys neatitinka temos arba mintys formuluojamos nesuprantamai, jos padrikos. - Detalės ir pavyzdžiai netinkami ar jų nėra.
Teksto struktūra	4	- Turinys dėstomas logiškai ir nuosekliai. Visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. - Veiksmingai vartojami įvairūs teksto siejimo žodžiai ir aiškiai parodomos minčių sąsajos. - Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	3	- Turinys beveik visada dėstomas logiškai ir nuosekliai. Beveik visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. - Vartojama teksto siejimo žodžių, parodomos minčių sąsajos, bet ne visada veiksmingai. - Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	2	- Turinio loginė seka dažnai nenuosekli. Svarbiausios mintys ne visada tinkamai išryškinamos. - Pavieniai elementai dažniausiai jungiami į grandininę minčių seką, gali pasitaikyti ir nesusietų minčių. - Skirstymas į pastraipas ne visada tinkamas.
	1	- Turinys dėstomas gana padrikai, sunku įžvelgti loginę seką ir pagrindinių minčių dėstymo nuoseklumą. - Teksto siejimo žodžių vartojama per daug, per mažai arba jie vartojami iš esmės klaidingai. - Skirstymas į pastraipas netinkamas arba tekstas nesuskirstytas į pastraipas.
	0	- Loginė teksto seka netinkama. - Teksto siejimo priemonės vartojamos netinkamai. - Tekstas į pastraipas nesuskirstytas arba tai daroma netinkamai.

Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir taisysklumas, rašyba ir skyryba. Registras	5	- Bendrasis ir teminis žodynas platus, kalbinė raiška įvairi. Laisvai perfrazuojama siekiant išvengti kartojimosi. - Dažnai vartojami retesni žodžiai ir sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. - Tinkamai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registras. - Pasitaiko atlikties klaidų (<i>kuomet taisyklė taikoma nenuosekliai</i>) ir riktų (<i>atsitiktinių klaidų</i>) vartojant sudėtingesnes gramatines struktūras, tačiau visada aišku, kas norėta pasakyti. Rašyba ir skyryba gana taisyklingos, pavienės klaidos netrukdo suprasti minties.
	4	- Bendrasis ir teminis žodynas gana platus. Kartais bandoma perfrazuoti siekiant išvengti pasikartojimo, bet gali pasitaikyti klaidų. - Vartojami retesni žodžiai ir sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. - Tinkamai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registras. - Pasitaiko atlikties klaidų ir riktų, dažniausiai vartojant sudėtingesnes struktūras, tačiau visada aišku, kas norėta pasakyti. Rašyba ir skyryba gana taisyklingos, pavienės klaidos netrukdo suprasti minties.
	3	- Bendrasis ir teminis žodynas pakankamai platus, tačiau dėl žodyno spragų ne visuomet tiksliai išreiškiama mintis ar apibūdinama detalė. - Vyrauja kasdienė leksika, pasitaiko vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. - Pasitaiko nedidelių formulavimo klaidų, tačiau jos iš esmės nepažeidžia neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro vientisumo. - Daroma ne tik atlikties, bet ir kompetencijos (<i>nežino taisyklės</i>) klaidų, ypač vartojant sudėtingesnes struktūras. Vartojant paprastas struktūras pasitaiko riktų. Daroma gana daug rašybos ir (ar) skyrybos klaidų. Klaidos netrukdo suprasti, kas norėta pasakyti.
	2	- Žodyno pakanka, kad pavyktų paaiškinti svarbiausius dalykus. Dėl žodyno spragų gali nepavykti tiksliai išreikšti vienos kitos minties ar apibūdinti detalių. - Iš esmės apsiribojama dažniausia kasdiene leksika, vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, gali pasitaikyti vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. - Ne visada laikomasi neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro, pasitaiko kelių skirtingų registrų žodžių. - Daroma atlikties ir kompetencijos klaidų vartojant tiek sudėtingas (jei jų yra), tiek paprastas struktūras. Daroma daug rašybos ir (ar) skyrybos klaidų. Dėl klaidų kartais gali būti sunku suprasti mintį.
	1	- Žodynas ribotas. Jo pakanka kai kurioms pagrindinėms asmeninėms mintims reikšti, tačiau dėl akivaizdžių žodyno spragų gali nepavykti apibūdinti detalių ir išreikšti kai kurių minčių. - Vyrauja paprastas kasdienis žodynas, bendros frazės bei paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. - Registro raiška nenuosekli arba nepakankama. Dažnai vartojami registro požiūriu atsitiktiniai žodžiai. - Daroma daug atlikties ir kompetencijos klaidų vartojant paprastas leksines ir gramatines struktūras, taip pat daug rašybos ir (ar) skyrybos klaidų. Klaidos nuolat trukdo suprasti, kas norėta pasakyti.
	0	- Žodynas labai ribotas arba nepakankamas, norint įvertinti tekstą pagal šį kriterijų. - Žodyną sudaro paprasti dažniausi pavieniai žodžiai ir frazės. - Painiojama skirtingų registrų leksika, neatsižvelgiama į žodžių stilistinius ypatumus arba registras yra netinkamas. - Dėl labai dažnų atlikties ir kompetencijos klaidų sunku suprasti, kas norėta pasakyti.
Iš viso taškų	15	

Turinys: Visa užduoties atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.

Apimtis: Jeigu rašinio teksto apimtis mažesnė negu 180 žodžių, t. y.:

179–171 ž. – taškai nenuimami;

170–144 ž. – atimamas 1 taškas (iš bendros taškų sumos);

143–117 ž. – atimami 2 taškai;

116–90 ž. – atimami 3 taškai;

< 90 ž. – užduotis vertinama 0.

Pastaba vertinant rašymo testo užduotis: Pasikartojančios to paties tipo klaidos laikomos viena klaida.

TRANSCRIPTS

(Klausymo testo tekstai)

Part 1**Example (0)**

Man: For me, procrastination is associated with emotions rather than ill-discipline. If I feel bad about something, then the chances of procrastination are higher. I call it delayed gratification when you do something for future rewards. For example, workouts: when the six-pack won't be visible in a fortnight.

Woman: Oh, for me it's indecisiveness or cowardliness.

Man: So no voyage again?

Woman: Ha, I finally purchased it; still worried though but not as much as about my unwritten novel which I keep putting off. As I said – I'm indecisive, like not knowing what to do with my garden space, so I added it to my to-do list.

ONE

Last year my friend was hosting an animal-themed fancy dress party. I was invited the last minute and had no time to scrupulously design my costume. The black spot fur coat I found was too hot to wear; big horns – a trophy of my dad's hunting – were tricky to attach, so the feather wig seemed to be ideal. I put on some goggles and painted a beak. I felt like a cheater though, but had no choice. When I arrived, my friend's reaction was – Oh, dear! I saw those perfectly tailored suits everybody was wearing. But parties are supposed to be exciting no matter what, right? But when you are ashamed like this, all the amusement dissipates.

TWO

A lot of people hate ads because they penetrate all other sounds, like ads you hear in a car, for example. But you can mute or retune the radio. But when you type or browse, urgh, I loathe the ones that appear in a new window persistently. Or TV ones. Thank goodness for that button to fast-forward the commercials. I can understand people's distaste for ads that are irrelevant to them, but I detest a feeling of being tracked by targeted ads. It drives me crazy!

THREE

Woman: You seem to have avoided any serious damage, no fractures at least. Your jaw's in the right place, no dislocated fingers ... Your right palm looks swollen, though, unlike your shoulders and elbows, ankles... not sprained ... lower limbs are OK... ribs are fine. How did it happen?

Man: There's a funny story, I'm a courier, and after leaving the restaurant in the boathouse I had to take too many steps to the place I'd left my bike, I don't know whether it was the big box on my back, too heavy apparently for me to balance, and I lost my footing and tumbled down, food, of course, scattered all over the place, and I was lying down on the bank in pain with my bruised ego...

FOUR

Some might think it's just stupid and vain, but I wanted to make a living by parading around in fancy garments, to be among the stars, all glitz and glamour.... All that seemed cosmic. I knew I would need to work like a dog, I was ready though. But I was rejected, too many times. I was young, had trendy looks, agencies accepted me but the way you feel about yourself is shown on your face, isn't it? Psychological well-being and confidence was the issue for me. Now I'm too old for that, so whatever.

FIVE

Before becoming a freelancer, being my own boss never seemed like a reliable career option. I'd worked for a company in a set location with fixed hours, with all the perks and a steady salary, but I used to long for freedom to work whenever I wanted. So I quit. The reality was different, though. I had projects with shifts and time zones, resulting in anxiety and insomnia. For some, the lack of financial stability might be an issue, or being self-disciplined to get projects done. Fortunately, my income was steady, but as my sanity was a top priority, I returned to my previous job.

Part 2

- So, John, what led you to become a survival instructor?

- As a helicopter pilot in the Royal Air Force, I had to do survival training from day one, but unlike my mates, I loved it. I realised that knowing how to behave outdoors could be a genuine life saver. I've always wanted to be the best, not an expert, so I kept learning.

- What's most important in survival?

- You can really be physically fit and have suitable equipment, but if you haven't prepared your mind, things can go wrong, then you focus on the negatives without seeing light at the end of the tunnel, and that could be the end of you. Being physically active is always helpful, but you can always work within your own fitness level. Slow and steady wins the race; survival's not about helping you to climb trees, or any of that monkey business.

- What's necessary for survival?

- This is going to sound unglamorous. A lot of people will say you need a brilliant crocodile-skinning knife; you can probably use a penknife for some things like attacks. Also, they will suggest a variety of ways of lighting fires. They're all great, unless it's an actual life-threatening situation and if you know how to deal with bleeds and breaks, you'll last for longer.

- Are we too reliant on technology these days?

- Yeah. We are incredibly inventive as a species, and we're always coming up with novel solutions to exploit the best technology, and I think that's fantastic. If you're going hiking, don't just take your smartphone as batteries die and screens crack. Have a compass and a paper map. I'm not against tech. What I would say is make sure you've got backups. Don't place all your eggs in one basket.

- Which environment pushed you to your limits?

- Well, survival shows on TV are normally in some kind of tropical forest, and it's always painted as being really dangerous. Surrendering to different environments in survival challenges pushes me in different ways. The desert is challenging due to the endurance needed to make long stretches without food or water. Jungle environments bring out my inner Tarzan, but insects eating me alive is challenging. Sub-zero temperatures have the most immediate threat to life if you make the wrong decisions or get caught out without a proper plan.

Part 3

Example 0

The circumstances surrounding the death of a horror novelist are mysterious, but there's one thing that the famous sleuth knows for sure – everyone in the family is a suspect. Now he must sift through a web of lies and red herrings to uncover the truth. It's a terrific modern whodunnit where the finger of suspicion points everywhere and nowhere in this Gothic-like house. The director's previous experience with legal thrillers helped him navigate the audience's expectation to create this cruel modern-day satire that gives you the giggles.

Speaker 1

Following his previous success with detective movies, the director this time sensationally captures the feel of adolescent rebellion with laugh-out-loud dialogue. Yes, to younger viewers, this movie will appear to be outdated, historical or even epic, but the only 'outdated' things are the clothing styles and the music, the values here are timeless, though. Everybody knows that those transitional years before coming of legal age are troubling when the struggles to make an impression could be disastrous.

Speaker 2

The film's about a defence attorney who takes on an environmental suit against a chemical company that exposes a lengthy history of pollution. This is a scary movie which really happened. It's a tale of the horrors caused by capitalism and bribery. It's about big-business, medical disasters, and impossible cover-ups. I'd highly recommend it for everyone but those who only want to see pointless action and comedy films.

Speaker 3

I guess mainstream action audiences are likely to find the film undeniably old-fashioned. In this scenario, the sense of urgency that devastation is on the way is, perhaps, the film's strongest emotional component. Unlike other perils, the sense of impending doom here is more substantial. The public has enough time to learn of the detected comet and react – but there is panic especially among the group of teens. What is most intriguing about the film is its wisdom that mankind will survive, despite this cataclysm.

Speaker 4

This is a movie I have adored since I was a teenager. A very entertaining and yet disastrous glimpse of what our forthcoming existence may look like. The film has no expected and straightforward action, but the thrills and twists are effective, give a clever story, some drama. The only drawbacks of the film are some unnecessary scenes, especially those concerning minor legal issues or historical aspects.

Speaker 5

I think it's a grandiose film that sets a new bar for the genre. The story follows a peasant who is pushed into leading a rebellion against tyranny when his wife is murdered. It may have been set a couple of centuries ago, but the film's themes are still thrilling. Everything that happens in this movie is unpredictable, and has a powerful message. There are impressive costumes and dramatic battle scenes. Well, some moments are particularly violent, but how else can you convey the horror of conflict.

Part 4

Most people have some redundant or broken TVs, mobile phones, or children's toys gathering dust at home. Anything with plugs, cords, and electronics can become electronic waste. Such items often contain toxic substances like lead and mercury. When buried in a landfill site, they can leak into rivers, lakes, or the sea, or dangerously filter into the soil.

It's clear we need to recycle, but richer nations export this challenge to places with low safety and legal standards. Whole computers are sent to Africa or India. Entire villages, including children, process e-waste; this means extracting gold, silver, and platinum, minerals, and other components – dangerous work. Having said this, recycling is obviously preferable to burying electronics in a rubbish dump.

So how can we curb the amount of e-waste produced? If an item still works, give it to friends, family, or a charity. If it's unusable, take it back to the manufacturer to deal with. If there really is no way of reusing or returning the item, find a reliable local organisation that will be responsible for recycling it. Postpone purchasing new tech.

Some companies already have modular designs for computers and phones, making fixing them simple; such products should be easy to upgrade. Consumers should take their business to companies that have clear procedures for the end of the life of the product.
